

Képzés és Gyakorlat

Training & Practice

19. évfolyam, 2021/1-2. szám

Képzés és Gyakorlat

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvár Campus Neveléstudományi Intézetének
és a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának
neveléstudományi folyóirata

19. évfolyam 2021/1–2. szám

Szerkesztőbizottság

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Szerkesztők:

Pásztor Enikő, Molnár Csilla

Kloiber Alexandra, Frang Gizella, Patyi Gábor;

Kitzinger Arianna angol nyelvi lektor

Szerkesztőbizottsági tagok:

Podráczky Judit, Varga László, Belovári Anita,

Kövérné Nagyházi Bernadette, Szombathelyiné Nyitrai Ágnes, Sántha Kálmán

Nemzetközi Tanácsadó Testület

Ambrusné Kéri Katalin, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs, HU

Andrea M. Noel, State University of New York at New Paltz, USA

Bábosik István, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, HU

Horák Rita, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (Szerbia),

Tünde Szécsi, Florida Gulf Coast University, College of Education, Fort Myers, Florida, USA

Jaroslav Charchula, Jesuit University Ignatianum In Krakow, Faculty of Pedagogy Krakow, PO

Suzy Rosemond, KinderCare Learning Center, Stoneham, USA

Krzysztof Biel, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Jolanta Karbowniczek, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Maria Franciszka Szymańska, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Abdülkadir Kabadayı, Necmettin Erbakan University, A.K. Faculty of Education, Konya, TR

Szerkesztőség

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Képzés és Gyakorlat Szerkesztősége

E-mail: kissne.zsamboki.reka@uni-sopron.hu

9400, Sopron, Ferenczy János u. 5.

Telefon: +36-99-518-930

Web: <http://trainingandpractice.hu>

Web-mester: Horváth Csaba

Felelős kiadó: Varga László dékán

A közlési feltételeket

a <http://trainingandpractice.hu> honlapon olvashatják szerzőink

Képzés és Gyakorlat

Training and Practice

19. évfolyam, 2021/1-2. szám

Volume 19, 2021 Issue 1-2.

Jelen kiadvány az „*EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen*” című projekt támogatásával valósult meg.

Társasjáték-pedagógia

Jesztl, J, Lencse, M: *Társasjáték-pedagógia, Demokratikus Ifjúságért Alapítvány, 2018*

Jesztl József és Lencse Máté könyvét a Demokratikus Ifjúságért Alapítvány jelentette meg 2018-ban. Jesztl József szociálpedagógus, aki 2003-tól részt vesz a Tudor Alapítvány tehetséggondozói munkájában. Az életében rendkívül fontos szerepe van a játéknak. Ehhez kapcsolódóan tevékenykedett különböző tehetséggondozó műhelyekben. Pedagógiai céllal számos képzési programot dolgozott ki intézmények számára. Több projekt keretében játékk ismereti tanfolyamokat tart, ezáltal szociálpedagógusoknak és gyermekvédelmi szakembereknek is segítséget nyújt munkásságával. Jelenleg a Főorvosi Gyermekvédelmi Szakszolgálat munkatársa. Lencse Máté elsősorban hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkozik. Ő szintén képzéseket, tanodajellegű foglalkozásokat tart a Toldi Tanoda keretein belül, melynek szakmai vezetője, a Közterem program előkészítője, és a Taní-tani online folyóirat szerkesztője. Mind ezek mellett játékszerkesztéssel is foglalkozik.

A könyv írói tulajdonképpen kísérleteznek a társasjáték-pedagógiával, újításokat igyekeznek bevezetni, ezzel egy úgyneve-

zett másik irányt mutatnak be a könyv olvasói számára, mindezt a pedagógia újragondolásával teszik. A társasjátékokról már az i.e. 3000 körüli időkből is vannak feljegyzések. Az ókorból ismert játékok közé tartozik a sokak számára kedvelt sakk, vagy éppen a malom elődjének tekinthető játék is. Jesztl és Lencse szerint a társasjátékokban egy bábú vagy valamiféle szimbólumok összessége reprezentál minket. Ebből az következik, hogy eredménytelenség esetén könnyebb túllendülni a veszített játszmán. A szerzők szerint a társasjáték-pedagógia a beszerezhető, abszolválható, nagyobb impulzust nyújtó játékok közül szelektál pedagógiai céljainak megfelelően, és ezek nem fejlesztő játékként jelennek meg. A társasjátékok a belső motivációra építenek, és váltanak ki mind a gyermekekben, mind a felnőttekben flow-élményt.

A játék már ősidők óta jelen van a történelmünkben, azonban, ahogy fejlődik a társadalmunk, úgy alakul át a játékkultúránk is. Mindig azért játszunk, mert játszani jó, mert szeretnénk, ezt megtehetjük egyedül, vagy

társakkal, mindennek a lényege az, hogy élvezettel tegyük meg ezt. „*A világ hat a játékra, a játék hat a játszóra.*” (96. o.)

A könyv kulcsfontosságú része, hogy nevelési célokat határoz meg, illetve a nyolc alapvető kompetenciát elemzik ki az alkotók, és ennek alakíthatóságát veszik górcső alá, hogy miként, illetőleg hogyan lehet fejleszteni azokat a társasjátékkal. A gyermek tehát a játékok által nem visszamondható tudással rendelkezik, hanem illetékesség szinten fejlődik, és ennek következtében vehető észre a változás. Olvashatjuk, hogy a tanulás rejtetten, indirekt módon van jelen a játékban, ez azt eredményezi, hogy nagyobb a motiváció a gyermekben, hiszen nem ráerőltetett tevékenységről van szó. „*A játék az játék, melynek megvan a maga struktúrája, a maga dinamizmusa, melyet a társasjátékpedagógia használ.*” (28. o)

A könyv nyolc nagyobb fejezetből, és annak alrészzeitől épül fel. A műben hivatkoznak játépszichológiára, -pedagógiára, -mechanizmusokra. A mű elején részletes betekintést nyerhetünk a játék közvetett, és közvetlen fejlesztő hatásaira, a motiváció szerepére, és arra, hogy a tanulási folyamatokban a fejlődés milyen módon van jelen a játék révén. A későbbi fejezetekben olvashatunk a társasjáték-pedagógia alapvető elgondolásairól. Legfőbb gondolata ennek a fejezetnek a játék komplexitása. A játék fejlesztőleg hat a döntéshozatalra, a probléma-

megoldásra, a kommunikációra, a szövegértésre, a matematikai képességekre, a szabálykövetésre.

A társasjátékos projekttel egy külön fejezet foglalkozik, amelyekben különböző szempontok szerint haladnak a szerzők. A projekt elsődleges feladata a motiváltság, és a megfelelő ösztönzés megtalálása. Jesztl és Lencse szerint fel kell térképezni az egyén, vagy a csoport adottságait, résztvevőit, azok érdeklődési körét, játékos szokásait, és ezek ismeretében kezdődhet el a munka, a célok, és a „fejlesztések” megvalósítása. Általános, és bonyolult célokat mutat be a könyv ezen része, felsorolás következik; általánosként szerepel a lekötés, a türelem, és a koncentráció formálása. Összetettebb célként emelik ki a matematikai kompetenciák alakítását, a kommunikáció, a szövegértés, az olvasás fejlesztését, valamint az olvasás motivációjának edukálását. A pedagógus feladata a projektben a megfelelő felkészültség különböző variációk esetére, a játékok kiválasztása, és felkínálása, és a játék megtanítása. Részletes leírást kapunk arról, hogy a pedagógus, mint játékos, miként vegyen részt a gyermekek játékában, ehhez fő tulajdonságként meg kell jelennie a példamutatásnak, amiből a jelenlévők tanulni tudnak, és megfelelő szinten el is tudják sajátítani. Mindig dilemma, hogy a gyermeket hagyjuk-e nyerni vagy se. Erre a könyv megfelelő magyarázatot nyújt számunka, inkább az esélyek kiegyenlítésére érdemes figyelni.

Mindezt tehetjük az alkotó ötletelésével; például, a gyengébb, tapasztalatlanabb játékos több erőforrást használhat fel a parti során, több, vagy értékesebb figura is a birtokában lehet. *„Az előny megtartása arra tanítja a gyengébb játékost, hogy amit kapott, amilyen lehetősége van, azt kamatoztassa semmi esetre se herdálja el.”* (60. o)

Átfogó képet kapunk a mérési lehetőségekről, ahol a napló mechanizmus szerint 11 mérési területet tartalmaz a könyv, melyeket 1-6 skálára bontanak fel az értékelés szempontjából. Többek között megjelenik a kihívás keresése, ez azt foglalja magába, hogy a gyermeket érdemes megfigyelni abból a nézőpontból, hogy mennyire próbál ki új játékokat, milyen lelkesedéssel teszi mindezt. A szabálykövetés, mint perspektíva, ez meghatározó szereppel bír minden játékélménnyel kapcsolatban, bármely játéknál megfigyelhető. A saját játékról alkotott kép tájékoztatja a felmérőt arról, hogy a magunk játékáról mi a releváns véleményünk, ez a hétköznapi életben is fontos lehet, a reflektív gondolkodásra ösztönöz. A mennyiségek mintázatának felismerésének mérése alatt azt értik a könyv alkotói, hogy becsléseket végez a gyermek, valamit felismer, amik le-

hetnek halmazok, vagy éppen minták, ezeket számlálás nélkül képesek megállapítani, felismerni, ha megfelelően kialakult a képessége hozzá. A kommunikációs jelek fejlődése is megjelenik a mért területek között, itt a verbális és nem verbális jelek megértését strukturálhatja a mérő, ezen a területen nagyon fontossá válik a társak megértése. Jesztl, és Lencse szerint a mérési tapasztalatokat össze kell foglalni, és azokat pontokba szedni, majd elbírálni.

Összegzésként megállapítható, hogy a kulcsképeségek fejlesztése már kiskorban nagyon fontosak, a játék ebben nagy segítségére van mind a szülőknek, mind a pedagógusoknak. Az életkori sajátosságoknak megfelelő játékválasztás számos területet fejleszt. Direkt és indirekt módon érhetjük ezt el a játék révén. A szerzők egy rendkívül hasznos alternatívát kínálnak a nevelési és oktatási intézmények számára. Azt gondolom, hogy a világ fejlődésével párhuzamosan a pedagógiának is szüksége van a megújulásra, amihez ez a könyv is egy új utat mutat. Érdemes ezt a kötetet valamennyi pedagógiai szakembernek elolvasnia a fejlődésük és a pedagógiai céljaik megvalósítása érdekében.

HORVÁTH ANNA VIKTÓRIA¹

¹ Neveléstudomány mester szakos hallgató, Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar; email: horvathannaviktoria1998@gmail.com